

## Klimabevægelsens høringssvar til Global Afrapportering 2024

På vegne af foreningen Klimabevægelsen i Danmark fremsender jeg følgende høringssvar vedrørende Global Afrapportering 2024 (GA24), hvor vi fokuserer på brugen af biomasse i den danske varme- og elproduktion og den globale befolkningsudvikling.

### **Biomasse**

Det er miljømæssigt uansvarligt at fortsætte med at afbrænde store mængder biomasse i Danmark. Biomasse er en begrænset ressource, som desuden på kort sigt frembringer lige så store drivhusgasudledninger som kul. I stedet bør Danmark i højere grad satse på mere bæredygtige og fremtidssikre løsninger som solenergi, vindmøller og varmepumper. Overordnet set ønskes en stillingtagen til hvorledes den store mængde af kulstof bidrager til, eller gør det sværere for Danmark, at bidrage til den globale målsætning om at holde den globale gennemsnitstemperatur under 1,5-2 grader.

Biomasse som energikilde bidrager kraftigt til den globale opvarmning, fordi den frigiver store mængder kuldioxid ved forbrænding. Selv om CO<sub>2</sub>'en i teorien vil blive optaget af nyvokset skov, går der flere årtier, før den samme mængde kulstof er optaget igen. I mellemtiden forstærkes den globale opvarmning altså. Det er et stort problem, at man vælger at udnytte biomassens kulstof i energiproduktion frem for alternativt at lade skoven stå som kulstofpulje.

Der er desuden risiko for, at øget efterspørgsel efter træ til energi fører til pres på verdens skove og øget afskovning. Dette kan frembringe store mængder drivhusgasser på kort tid og dermed give bagslag i forhold til hensigten med brugen af biomasse. Derfor bør man undgå at bruge biomasse som energikilde og i stedet satse på anden teknologi.

Det bør være målet at erstatte biomassen med vedvarende energikilder som sol og vind hurtigst muligt. Indtil dette kan lade sig gøre, bør man som minimum sikre, at al biomasse stammer fra bæredygtige kilder og helt undgå brugen af træflis og -piller til el- og varmeproduktion. Det er uansvarligt at fortsætte afbrændingen af store mængder træ, når der findes mere klimavenlige alternativer.

## **Den globale befolkningsudvikling er central for klimakrisen**

Vi mener at Global Afrapportering 2024 (GA2024) udelader et vigtigt aspekt i arbejdet med at reducere de globale reduktioner (beskrevet i GA2024 kapital 14, som belyser udvalgte danske indsatser under klimabistanden samt de danske myndighedssamarbejder, som har til formål at reducere CO<sub>2</sub>-udledninger globalt).

Rapporten udelader nemlig myndighedernes indsatser for at sikre bedre uddannelse og støtte til kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder i lande hvor den igangværende befolkningsvækst medfører øget fattigdom, sult, vandmangel konflikter og flygtninge.

Disse indsatser har potentielt store CO<sub>2</sub>-reduktionseffekter, da de ofte medfører lavere fertilitetsrater og dermed mindre befolkningsvækst eller på sigt sågar befolkningsnedgang.

En styrkelse af reproduktive rettigheder, let adgang til familieplanlægningsprogrammer, og en styrkelse af kvinders selvbestemmelse, frihed, ligestilling og menneskerettigheder er desuden allerede en del af FN's 17 Verdensmål for Bæredygtig Udvikling, nemlig verdensmål nummer 3, punkt 7.

Selvom de danske myndigheders indsatser på disse områder i dag og i fremtiden ikke bør have CO<sub>2</sub>-reduktion som sit primære formål, så bør de alligevel være omfattet i Global Afrapportering fordi disse indsatser har potentielt store CO<sub>2</sub>-reduktionseffekter. At CO<sub>2</sub>-reduktionseffekten fra disse indsatser er vanskelig at kvantificere, adskiller sig principielt ikke fra mange af de øvrige indsatser der omtales i GA 2024.

Vi anbefaler derfor at et sådant afsnit indføres i den næstkommende version af Global Afrapportering. Vi håber naturligvis også at disse indsatser samtidigt fremover vil indgå som et element af den Globale Strategi i regeringens klimaprogram.

Med venlig hilsen

**Frederik Roland Sandby**

Sekretariatsleder

Telefonnummer: +45 2295 4047

E-mail: sandby@klimabev.dk

## Bilag

### **Uddybning af afsnittet Befolkningsudviklingen er central for klimakrisen**

Ifølge højtstående organisationer som FN's klimapanel, miljøprogram og biodiversitetspanel og titusindvis af forskere i øvrigt, er både et kæmpe (og fortsat voksende) forbrug og en kæmpe (og fortsat voksende) verdensbefolkning hoveddrivkræfter bag vores overbelastning af Jorden.

Denne erkendelse understøttes desuden af bl.a. følgende 2 udmeldinger:

I 2017 advarede 15.364 forskere i World Scientists' Warning to Humanity: A Second Notice om, at vi bringer vores fremtid i fare ved ikke at anerkende "den fortsat hurtige befolkningsvækst som en hoveddrivkraft bag mange økologiske og sågar sociale trusler."

I 2020 understregede over 11.000 forskere i World Scientists' Warning of a Climate Emergency, at "verdensbefolkningen må stabiliseres – og, ideelt, gradvist reduceres – inden for en ramme, der sikrer social integritet. Der er dokumenterede og effektive tiltag, der styrker menneskerettighederne, samtidig med at de sænker fertilitetsraterne og reducerer befolkningsvækstens indvirkning på udledningen af drivhusgasser og tab af biodiversitet."

Rige lande og rige mennesker har dog generelt det største ansvar for klimakrisen og biodiversitetskrisen. Men en fortsat hurtig befolkningsvækst og voksende middelklasser i mange fattige lande bidrager også til kriserne.

Derudover er befolkningsvæksten ofte koncentreret i regioner, der ikke blot er meget varme, sårbare og ressourcefattige, men også vil blive hårdest ramt af klimaforandringerne fremover. Det gør det ikke blot vanskeligt at bekæmpe sult og fattigdom, men risikerer at forværre begge dele. En eksplosion i sult, vandmangel, fattigdom, konflikter og flygtninge kan blive resultatet.

### **Befolkningsreduktion skal ske globalt**

Et øget fokus på tiltag der, som sideeffekter, bidrager til global befolkningsreduktion, skal ikke alene fokusere på de udviklingslande, som endnu ikke har optimale betingelser for uddannelse, reproduktive rettigheder, let adgang til familieplanlægningsprogrammer, og en styrkelse af kvinders selvbestemmelse. Det skal også have fokus på ilande.

Det underbygges af blandt andre World Scientists' Warnings into action, local to global (2021): "det at få færre børn for borgere i rige lande er den mest

effektive måde, man individuelt kan reducere fremtidige udledninger af drivhusgasser.”

Et fokus på betydningen af befolkningsudvikling skal således også øges i rige lande. Og ifølge professor i økonomi og økonomisk overvismand i Danmark Carl-Johan Dalgaard (2024) ”er det værre for klimaet, hvis vi bliver flere, end hvis vi bliver rigere. Hvis befolkningstallet stiger med 1 procent, øger det CO2-udslippet meget mere, end hvis man øger indkomsten med 1 procent.” (Politiken, 16.3.2024).

Men i mange især ilande ser vi allerede lave fertilitetsrater. Et fortsat fald i befolkningsudviklingen i disse lande vil således allerede nu kunne bidrage markant til reducerede udledninger fra ilande. Under alle omstændigheder vil dette aspekt skulle håndteres af det enkelte iland, og i Danmarks tilfælde, vil det falde under de Danmarks nationale klima-initiativer, og ikke de globale indsatser for CO2-udledning.